-1140-
1Β6617

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

Κατὰ τὴν 3 Νοεμβρίου 1876

ΕΝ Τῌ ΚΗΔΕΙᾼ

ΤΟΥ ΕΛΛΟΓΙΜΟΥ ΑΝΔΡΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΑΡΟΥΣΟΥ

ΕΝ ΤΩ͂Ι ΙΕΡΩ͂Ι ΝΑΩ͂Ι ΣΩΤΗΡΟΣ

ΥΠΟ

ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΚΑΛΟΓΕΡΟΥ.

(Τυποῦται δαπάνῃ τῆς συζύγου τοῦ ἀποβιώσαντος.)

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙᾼ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «Η ΗΧΩ»

1876.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ.

« Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους.... ἐν
» ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καύχημα... οἳ κατέ-
» λιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγήσασθαι ἐπαίνους »

(Σοφ. Σειρὰχ μδ'·)

Λυπηρὸν ὄντως καὶ ὑψηλὸν καθῆκον προσεκάλεσεν ἡμᾶς, σεβαστὴ ὁμήγυρις, ὅπως, κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην ἱεροτελεστίαν, προπέμψωμεν εἰς τὸ τελευταῖον κατοικητήριον τῶν βροτῶν, — ἀλλὰ τίνα ἆρά γε προπέμψωμεν;

« Σὺ, Οὐράνιος Σοφία, ἡ τοὺς ἐραστάς Σου, καθιστῶ-
» σα λυχνίαν φωτοβόλον, μαρμαρυγαῖς καὶ ἀκτῖσι τὴν
» Ἐκκλησίαν καὶ πολιτείαν καταγλαΐζουσαν, Σὺ, λέ-
» γω, πρωτογενὴς θύγατερ τοῦ οὐρανίου Πατρὸς, ἀπό-
» δος τὸν προσήκοντα ἔπαινον καὶ τὴν δόξαν τῷ προκει-
» μένῳ νεκρῷ, οὗτινος ἡ ἀφοσίωσις καὶ λατρεία πρὸς
» Σὲ μεγάλη τῷ ὄντι καὶ βαθεῖα ὑπῆρξε, τῷ ἐναρέτῳ
» καὶ χρηστῷ πολίτῃ, τῷ ἀδάμαντι τῆς παιδείας

ΘΕΟΔΩΡῼ ΚΑΡΟΥΣῼ!

Ἐπέπρωτο ἄρα εἰς ἐμὲ, τὸν ἐλάχιστον, ἀλλὰ προσφιλῆ καὶ εὐγνώμονα μαθητήν σου, νὰ ἀποτίσω τὸν θλιβερὸν τοῦτον φόρον, ἐπὶ μικρὸν νὰ ταράξω τὴν νεκρικὴν ἡσυχίαν σου! οὐδόλως ἐσυλλογίσθην ὅτι ἀνεδέχθην μέγαν ἀγῶνα, τὸν ἀγῶνα τοῦ νὰ σοὶ ἐκφωνήσω τὸν ἐπικήδειον, καθόσον γνωρίζω, ὅτι καὶ ἡ σύντομος βιογραφία ἀνδρὸς ὄντως ἀγαθοῦ καὶ ἡ ἁπλῆ ἔτι αὐτὴ ἀπαρίθμησις τῶν πολλῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων καὶ ἀρετῶν καὶ τοῦ εὐφραδεστέρου ῥήτορος ἐνίοτε τορώτερον φθέγγονται, ναί, καὶ μόνη ἡ ἀφήγησις ἐξαιρέτων προσόντων, ἅτινα ἀθάνατα μένουσι καὶ πέραν τοῦ τάφου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΟΥΣΟΣ ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1812 ὑπὸ εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων γονέων, οἵτινες πρωΐμως ἐνεφύτευσαν εἰς αὐτὸν τὰ σπέρματα τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς. Ἐποτίσθη δὲ τὰ πρῶτα νάματα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ μαθήσεως παρὰ τοῦ τότε ἐν Κεφαλληνίᾳ εὐδοκίμως διδάσκοντος Νεοφύτου Βάμβα, παρ' ᾧ διετέλεσε μαθητεύων μέχρι τοῦ 30ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Τοσοῦτον δ' ἐπέδωκεν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης, ὥστε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐγκρατὴς αὐτῆς γενόμενος διωρίσθη βοηθὸς τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὸ παρὰ τοῦ εὐπαιδεύτου Σακκελλαρίου διευθυνόμενον Λύκειον τῆς Κεφαλληνίας· μετά τινα δὲ χρόνον προσεκλήθη ὡς διευθυντὴς τοῦ ἐν Παξοῖς λυκείου καὶ κατόπιν, προαχθεὶς εἰς τοῦ ἐνταῦθα λυκείου τὴν διεύθυνσιν, μεγάλως διέπρεψε περὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, καταρτίζων τοὺς μαθητάς του ὅσον ἔνεστι κάλλιον εἴς τε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, δι' ἀφειδοῦς ἅμα καὶ συνετῆς εἰς αὐτοὺς προσφορᾶς τῆς πολυτιμοτάτης πνευματικῆς τε καὶ ἠθικῆς τῶν νέων τροφῆς, ἤτοι διὰ προσφυοῦς ἐπιδείξεως καὶ ἐμβιθοῦς ἑρμηνείας τῶν προϊόντων τῆς ἑλληνικῆς μεγαλονοίας καὶ σοφίας, μέχρι τοῦ ἔτους 1850, ὅτε, ἀπαλλαγεὶς τῆς ὑπηρεσίας ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν καὶ φιλελευθέρων αὐτοῦ πολιτικῶν φρονημάτων δεόντως ἱκανοποιήθη παρὰ τῆς νεολαίας Ἀργοστολίου, εὐφήμως ἐπικροτησάσης ἐπὶ τοῖς αἰσθήμασι καὶ φρονήμασι τοῦ περισπουδάστου αὐτῆς διδασκάλου. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1850ου μέχρι τοῦ 1853ου ἔτους κατεγίνετο εἰς ἰδιαιτέραν μελέτην τῆς Γερμανικῆς γλώσσης, ἣν καὶ ἐντελῶς ἐξέμαθεν. Ἔχων δὲ ἀκάθεκτον ζῆλον καὶ ἔφεσιν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, εὐστόχως τὸ σύστημα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἑγέλου ἐμυήθη ὑπὸ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει σοφοῦ ἡμῶν συμπολίτου Ι. Μενάγια, ὅστις, διϊδὼν τὴν ὄντως εὐγενῆ καὶ ἀκόρεστον πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν τοῦ Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΥ ἐπιθυμίαν, ἀφειδῶς παρέσχεν αὐτῷ πᾶσαν πνευματικὴν ἐνίσχυσιν· τοσούτῳ δ' ἐπέδωκεν εἰς τὴν

ἐκμάθησιν τῆς Γερμανικῆς φιλοσοφίας, καὶ τοσοῦτον ἐνετρύφησεν εἰς τοὺς ἀειθαλεῖς λειμῶνας τῶν διαφόρων αὐτῆς συστημάτων, καὶ πολυειδῶς ὠφελήθη ἐξ αὐτῶν, ὥστε οὐχὶ μόνον ἐξέδοτο τὴν πλείστου λόγου ἀξίαν διατριβὴν αὐτοῦ. « Ὁ Σωκράτης πρόδρομος τοῦ Χριστιανισμοῦ », διατριβὴν μεγάλως ἐπαινεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ λίαν ἐλλογίμου καὶ εὐφραδοῦς ἐκείνου ἀνδρὸς τοῦ Σ. Καραθεωδωρῆ, ἐν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' εἶτα ἐφιλοπόνησε καὶ τὰς ἐμβριθεῖς ἐκείνας ἰδίας του κριτικάς τε καὶ ἀναλυτικὰς εἰς τοὺς ἐπιφανεῖς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος μελέτας, αἵτινες ἀνεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλὴν τῶν ἐγκρίτων παρ' ἡμῖν πεπαιδευμένων περιωπήν, τῆς προσηκούσης τυχόντες καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ σπουδαίων ἀναγνωρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως. Καὶ μάλιστα δὲν λέγομεν ὑπερβολὴν λέγοντες ὅτι τὸ ἐρίτιμον ὄνομα τοῦ προκειμένου νεκροῦ, ὡς διαπρεποῦς τοῦ ἔθνους ἡμῶν λογίου δὲν ἔμεινεν ἀφανὲς ἐντὸς τοῦ στενοῦ χώρου τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ ἐφημίζετο, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1853 προσεκλήθη καὶ παρὰ τῶν ἐν Τεργέςῃ ὁμογενῶν ἵνα διευθύνῃ τὴν αὐτόθι Ἑλληνικὴν σχολήν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἀκροσφαλοῦς ὑγείας αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν φίλην αὐτοῦ πατρίδα, ἀφεὶς παρὰ τῇ ἐν Τεργέστῃ Ἑλληνικῇ κοινότητι λίαν ζωηρὰς ἀναμνήσεις σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως. Ἐνταῦθα δὲ πάλιν παραγενόμενος κατὰ τὸ ἔτος 1855ον διωρίσθη διευθυντὴς τῆς ἐν Ληξουρίῳ Πετριτσείου Σχολῆς. Ἀλλὰ τίς δύναται ἤδη νὰ ὑπολογίσῃ καὶ περιγράψῃ τοὺς ἀτρύτους κόπους, ὅσους ἐπέκεινα τῶν 12 ἐτῶν κατέβαλλε πρὸς διαφώτισιν τῆς νεολαίας Ληξουρίου; Τίς δύναται ἐπαξίως νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ὄντως φιλογενῆ προθυμίαν, μεθ' ἧς νυχθημερὸν κατεγίνετο, ἵνα ὡς φιλεργὸς μέλισσα παρασκευάσῃ τὸ πολύτιμον μέλι πολυειδῶς ὠφελίμων γνώσεων, ὅπερ καὶ ἀφειδῶς προσέφερε τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ νεολαίᾳ, πάντως δὲ ἵνα ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὴν τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα, τὴν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πρὸς τὴν θρησκείαν εὐσέβειαν, καὶ τὸν πρὸς τὰ γράμματα ζῆλον; Οὐδεὶς ταῦτα δύναται δεόντως νὰ ἐγκωμιάσῃ εἰμὴ μόνον ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμός, ὧν περ' ἀπήλαυε παρ' ἁπάσης τῆς κοινωνίας Ληξουρίου. Παντοῦ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ηὐλογεῖτο, παντοῦ ἡ παιδεία καὶ τὸ μειλίχιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ᾠκοδόμει τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην, ὥστε καὶ ἡ ἐκεῖθεν ἀναχώρησις αὐτοῦ ἐγένετο παραίτιος τοῦ νὰ καταρρεύσῃ ἡ Σχολὴ ἐκείνη, ὡς καὶ πᾶν ἐν γένει κτίριον καταρρέει, ἰσχυρᾶς καὶ στερεᾶς βάσεως στερούμενον.

Ἀπέσχε δ' ἔκτοτε ὁ μακαρίτης πάσης διδασκαλικῆς ἕδρας, καὶ μόνην ἐπιθυμίαν ἐπεθύμησε καὶ συντόνως καὶ διηνεκῶς ἐπλήρου, τὴν τοῦ ἐντρυφᾷν ἐν τοῖς ἀθανάτοις τῶν Γερμανῶν φιλοσοφήμασι. Τροφὴ αὐτοῦ καὶ μόνη διασκέδασις, ἀνάπαυσις καὶ χαρὰ ἐγένετο ἡ ἔκτοτε μάλιστα κατ' ἰδίαν μελέτη, καὶ ὡς ὡραῖα προϊόντα τῆς τοιαύτης συντόνου αὐτοῦ πνευματικῆς ἐνασχολήσεως ἐδημοσίευσε κατὰ καιροὺς πλείστας ὅσας φιλολογικὰς διατριβάς, ὡς μία τῶν ὁποίων βεβαίως θεωρητέα, καὶ ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ῥενᾶνος συγγραφέντα βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἀνευρίσκει τις τὸν ἀληθῆ φιλόσοφον, τὸν ἀληθῆ Χριστιανόν.

Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ καταλέξωμεν τῶν προτερημάτων αὐτοῦ ὡς συγγραφέως; γλαφυρὸς κάλαμος καὶ ἀνόθευτος, κρίσις ἰσχυρά, σκέψις ἐμβριθής, ἦσαν τὰ καθωραΐζοντα τὸν ἡμέτερον λόγιον πλεονεκτήματα.

Ἀλλ' ἐνῶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμεγαλύνετο, ἀλλ' ἐνῷ εὐθυβόλως ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῆς φιλοσοφικῆς τελειότητος, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἐποχή, ἵνα, κατὰ τὴν ΙΒ΄. Ἰόνιον Βουλὴν ἡ Κεφαλληνίᾳ εὐγνωμονοῦσα ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῶν τροφείων αὐτοῦ, ἐκλέξῃ αὐτὸν βουλευτήν, καὶ τοιουτοτρόπως τῷ ἐγένετο ἀφορμὴ ἵνα ἐπισημότερον ἀναπτύξῃ καὶ ἐκδηλώσῃ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον διατρεφόμενα τῆς ἐλευθερίας αἰσθήματα, καθόσον τὰ ὄντως εὐγενῆ αἰσθήματα δὲν πνίγονται διὰ

τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων, ἀλλὰ τοὐναντίον θάλλουσι καὶ ἀκμάζουσιν ἄχρι τέλους εἰς τὰς εὐγενεῖς καρδίας· ὥστε εἰσελθὼν εἰς τὴν Βουλήν, ὡς ἰσχυρὸς σκόπελος ἢ βράχος ἀταρβὴς πρὸς τὰ κύματα, ἀντετάσσετο πρὸς τὰ καταχθόνια σχέδια τῆς πρῴην Κυβερνήσεως, καὶ κατεψήφιζε τῶν νέων μεταρρυθμίσεων, ἅς τινας ὁ ἄλλως ἔξοχος πολιτικὸς καὶ φιλόλογος τῆς Ἀλβιόνος προὔτεινε τότε τοῖς Ἑπτανησίοις, ἤτοι τὴν παραδοχὴν νέου συντάγματος πρὸς ἐνταφιασμὸν τοῦ ἐλευθέρου ἐθνικοῦ φρονήματος· οὕτω δὲ ὑπέρμαχος ὁ Θ. Καροῦσος γενόμενος τῆς Ἑπτανήσου, καὶ πιστὸς ἅμα συνάδελφος καὶ συνεργάτης τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου ἀνδρὸς Γ. Λιβαδᾶ, ἐματαίωσε τὰ ἐπίβουλα τεχνάσματα καὶ εἰλικρινῶς ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολήν του, γενναίως ἐξυπηρετῶν τ' ἀληθῆ καὶ μόνα συμφέροντα τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, εἰς τὴν προάσπισιν καὶ προαγωγὴν τῶν ὁποίων καὶ εἶτα πάλιν καὶ μέχρις ἐσχάτων, καὶ ὡς ἔνορκος καὶ πρόεδρος τῶν ἐνόρκων, οὐχ' ἧττον ὁ ἀνὴρ διεκρίθη.

Ἀλλὰ μήπως ἆρά γε διὰ τοιούτων μόνον πλεονεκτημάτων περιεκοσμεῖτο ὁ προκείμενος νεκρός; οὐχί, σεβαστή μοι ὁμήγυρις, οὐδαμῶς· ἀλλ' ὡς συμπλήρωμα καὶ κορωνὶς τῶν δύο τούτων ἀρετῶν, τῆς παιδείας καὶ τῆς φιλοπατρίας ἐξόχως ἐκόσμει καὶ διέκρινε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια. Ὅθεν καὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἀνεδείχθη ἔνθερμος ἐκπληρωτὴς τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀγαθότατος, εὐεργετικός, μειλίχιος, εὐπροσήγορος πρὸς πάντας καὶ εἰς ἄκρον μετριόφρων, ἐν ἑνὶ λόγῳ τοιούτων πλεονεκτημάτων ἔμπλεως, ἅπερ ἀπαυγάζουσιν ἐκ μόνης τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας καὶ τὸν ἀληθῆ αὐτῆς ἐραστὴν χαρακτηρίζουσι· τοὐναντίον δέ, οἴησις, ματαιοφροσύνη, ἀρχολιπαρία, καὶ τῶν θείων ὀλιγωρία καὶ περιφρόνησις, κακίαι, αἵτινες ὁμολογουμένως ἐπιπολάζουσιν εἰς πολλοὺς δοκησισόφους τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἦσαν ἀλλότριαι τοῦ ἀξιογάστου τούτου ἀνδρός.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἐν τοσούτῳ ἐπέστη καὶ ἡ στιγμή, καθ' ἥν, μετὰ σύντονον καὶ ἐνδελεχῆ τῶν ἀρετῶν τούτων ἄσκησιν καὶ καρποφόρον καλλιέργειαν, ἔμελλε πλέον νὰ ὑποκύψῃ καὶ ὁ Θ. Καροῦσος εἰς τὸ ἀμείλικτον τοῦ θανάτου δρέπανον, ὡς στάχυς, φαίνεται ὥριμος πρὸς δρέψιν. Ναί, ἡ εἰς πάντας πεπρωμένη στιγμὴ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐπέστη· ἀλλὰ θνήσκει ἡ ἀφάνεια καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῆς καρποῦταί τι ὠφέλιμον· θνήσκει ὅμως ἡ ἐπισημότης, ἀφαρπάζεται ἐκ μέσου ἡμῶν τὸ σκῆνος τοιαύτης ψυχῆς, τοιαύτης διανοίας, καὶ πάντες δύνανται νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τοῦ βιογραφικοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς, ζηλοῦντες τὸν ἄνδρα καὶ ὡς ὁδηγὸν εἰς τὸν βίον αὐτῶν θεωροῦντες καὶ ὡς παράδειγμα ἀξιομίμητον.

Πλὴν πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν πρόωρον ἀφ' ἡμῶν ἁρπαγὴν τοιούτου φιλοσόφου, ἐνῷ πολὺ ἔτι ἠδύνατο νὰ ζήσῃ καὶ ζῶν πολὺ νὰ ὠφελήσῃ; Ἄβυσσος τῷ ὄντι τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου, καὶ τίς ποτε διεξηρεύνησε καὶ ἐξηκρίβωσε τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ; Ἀλλ' ἴσως ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου προσφέρῃ ἡμῖν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καιρίας τινὰς ἠθικὰς πληγάς, τὰς ὁποίας οὔτε χρόνος οὔτε ἄτομα δύνανταί ποτε νὰ ἐπουλώσωσιν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ νουθετήσῃ ἡμᾶς ἐντόνως. Δεχθῶμεν καρτερικῶς πᾶσαν θεόπεμπτον θλίψιν, καὶ ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἡ θλίψις εἶναι μὲν σταθερὸν μοιραῖον κληροδότημα, ὅπερ μεταβιβάζει πᾶσα ἐπὶ γῆς ζῶσ' ἀνθρώπων γενεὰ εἰς τὴν ἄλλην, τὴν ἑκάστοτε διάδοχον αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ἀφ' ἡμῶν πρόωρος ἁρπαγὴ τοιούτων ἀνδρῶν θεωρητέα ὡς διδακτικώτατον μάθημα τῆς ἀπείρου τοῦ Θεοῦ καὶ πανσόφου προνοίας, προτιθεμένης καὶ δι' αὐτοῦ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ συνετίσῃ τὰ πλήθη καὶ ἀγάγῃ αὐτὰ εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς ἐπὶ γῆς προορισμοῦ των.

Ναί, Σεβαστὲ Διδάσκαλε, ἡ στέρησίς σου μέγιστον τραῦμα ἐπιφέρει τῇ λειψανδρίαν πασχούσῃ κοινωνίᾳ ἡμῶν, καθόσον ἀπωλέσαμεν μετὰ σοῦ διάνοιαν εὐρεῖαν καὶ φωτεινήν, καρδίαν φιλάνθρωπον καὶ πλήρη ἁγνῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ φιλοπατρίας αἰσθημάτων, ἀπωλέσαμεν πολλὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν καὶ ἀρετήν, τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἀγάπης καὶ εὐσεβείας, ἐστερήθημεν πολυτίμου πολίτου, πολλὰ ἐργασαμένου καὶ πολλὰ ἔτι ὑπισχνουμένου τῇ φίλῃ πατρίδι· ἀπωλέσαμεν ἔνθερμον τῆς φιλοσοφίας λάτρην καὶ ἀκάματον ἐν γένει τῶν μουσῶν θεράποντα.

Εἰς δὲ τὴν δεινὴν ἐρώτησιν τοῦ «τί πράγματι ἀπωλέσαμεν»; Ἄς ἀποκριθῶσιν οἱ ἁγνοὶ παλμοὶ τῆς καρδίας ἐκείνων, οὕς, κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, διὰ χειρῶν σου ἐσπαργάνωσας, ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου σκυθρωπότης καὶ θλίψις τῶν συμπολιτῶν σου, ἡ κοινὴ μήτηρ Πατρίς, ἡ λατρευθεῖσα ὑπὸ σοῦ φιλολογία καὶ φιλοσοφία ἡ ἕδρα τοῦ τεμένους τῶν Μουσῶν, ἡ κοινὴ τέλος συνείδησις, ὁ ἀόρατος οὗτος καὶ ὁρατὸς ἐνταυτῷ κριτής, εἰς οὗ τὴν κρίσιν πᾶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἄτομον ὑπόκειται.

Εἴθε δὲ τῶν καιρῶν ἡ εὐκρασία ἀποφέρῃ ἐφεξῆς μείζονα εὐφορίαν εἰς τὰς τάξεις τῶν θιασωτῶν καὶ ἀθλητῶν τῆς παιδείας καὶ τῶν δημοσίων λειτουργῶν τῆς Πατρίδος ἡμῶν!

Δεῦτε τοίνυν μετ' εὐγνώμονος καρδίας πανύστατον ἀσπαζόμενοι, φίλοι συσπουδασταί, τὸν σεπτὸν ἡμῶν διδάσκαλον, τὸν πάντως ἀξιότιμον πολίτην, συμπολῖται, εὐξώμεθα τῷ Θεῷ ὅπως παραλαμβάνων τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐξαγγείλῃ αὐτῷ ἐν τῇ ὑπερτάτῃ δικαιοσύνῃ του:

« Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς »
» πιστός, ἐπὶ πολλὰ σὲ καταστήσω, εἴσελθε »
» εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου ! »

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΙ.22.Φ8.0013

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ-ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ